

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НРЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ» (Україна)
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Україна)
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Україна)
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ» (Україна)
ГО «ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ» (Україна)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ГРОДНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Білорусь)
UNIWERSYTET EKONOMICZNY WE WROCLAWIU (Республіка Польща)
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI (BYDGOSZCZ) (Республіка Польща)
JHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH (Чехія)

***Розвиток фінансів, аудиту,
бухгалтерського обліку та оподаткування:
реалії часу***

**І Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів,
аспірантів та молодих вчених пам'яті
видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія**

01 лютого 2022 р.

**м. Кам'янець-Подільський
2022**

Рекомендовано до поширення в мережі «Інтернет» Вченою радою НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут» (протокол № 4 від 28 січня 2022 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ТРИПАК Мар'ян Миколайович – заслужений працівник освіти України, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук, в.о. ректора НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **ГУМЕНЮК Ірина Леонтіївна** – кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ГОДНЮК Ірина Валентинівна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ШЕВЧУК Олександр Володимирович** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук;

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

СЛОБОДЯН Володимир Дмитрович – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **КУШНІР Людмила Анатоліївна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **КОРКУШКО Олег Никодимович** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ВОЛЬСЬКА Ангелія Олександрівна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ЛАВРУК Олександр Валерійович** – доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ТИМКІВ Андрій Олександрович** – в.о. завідувача кафедри фінансів та економіки, кандидат економічних наук, викладач; **ДЕРЛИЦЯ Андрій Юрійович** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ШЕВЧУК Наталія Станіславівна** – викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ГЕРАЙМОВИЧ Віолета Леонтіївна** – кандидат економічних наук, доцент; **БАЧИНСЬКА Олена Миколаївна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри; **ПРОКОПИШИН Оксана Степанівна** – кандидат економічних наук, доцент інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук; **ШЕНДЕРІВСЬКА Юлія** – Виконавчий директор ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України»; **ЩЕРБАТЮК С.Ю.** – к.е.н., доцент, декан факультету бухгалтерського обліку Гродненський державний аграрний університет (м. Гродно, Республіка Білорусь); **ЛУПЕНКО Юрій Олексійович** – доктор економічних наук, професор, академік НААН, директор, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки».

Р 64 Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу: І Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 01 лютого 2022 р.). Кам'янець-Подільський : НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2022. 394 с.

Збірник містить матеріали І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу», яка відбулась 01 лютого 2022 р. (НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної фінансової системи, аудиту, обліку та оподаткування в умовах сьогодення.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.
Видано в авторській редакції.

Лега Ольга

к.е.н., доцент,

доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Людмила Яловега

к.е.н., доцент,

доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Тетяна Прийдак

к.е.н., доцент,

доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Полтавський державний аграрний університет,

м. Полтава

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПОДАТКОВОГО АНАЛІЗУ

У системі ризиків підприємницької діяльності значна частка належить податковим, які можуть і зменшити прибуток, збільшивши збитки, і зменшити прибутковість підприємства тощо. Контроль за податковими ризиками можна здійснювати через аналіз, прогнозування та оптимізацію.

Ключовим завдання податкового аналізу є обґрунтування економічних рішень, спрямованих на оптимізацію податкових витрат. Підґрунтям оптимізації оподаткування підприємства слід вважати формування інформаційної податкової бази - податкових документів, зміст та форми яких відображає систему зведених взаємопов'язаних обліково-податкових показників.

Інформацію для податкового аналізу класифікують за внутрішніми і зовнішніми джерелами. Зовнішня податкова інформація включає податкове законодавство, інструкції, спеціальну літературу з методик податкового планування. Також, на нашу думку, до такої інформації доцільно віднести інформацію фіскальних органів – Листи «про результати опрацювання зібраної податкової інформації щодо проведення фінансово-господарських операцій», Результати податкових перевірок (акти (довідки) камеральної перевірки, документальної (виїздної) перевірки, документальної (невиїздної) перевірки, акт (довідка) про результати фактичних перевірок тощо), Податкові повідомлення-рішення про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання, визначену контролюючим органом [1].

Внутрішні джерела залежать від специфіки діяльності підприємства. До неї можна віднести інформація організаційного характеру статус, місце реєстрації, наявність структурних підрозділів, бюджети підприємства, також ставки податків, джерело сплати, наявність пільг, терміни сплати.

На нашу думку, внутрішні джерела податкової інформації доцільно поділити на групи:

1. Довідкова – документи, що містять довідкові відомості, які деталізують дані для обчислення податків, що розшифровують або обґрунтовують податкові розрахунки. Тут можна виділити документи, необхідні для обчислення податків

та документи довідкового характеру, що не впливають на обчислення сум податків.

2. Облікова – документи, що є зведеними формами обліку. Первинні документи бухгалтерського обліку, накопичуючись і систематизуючись у податковому обліку, підлягають узагальненню за певний період. Після цього в згрупованому вигляді документи визначають суму нарахованих податків, що підлягають внесенню в бюджети.

3. Звітно-декларативна – документи, у яких фіксуються податкові розрахунки й суми податків. За кожним податком існує єдиний розрахунковий документ, що подається платником податків у орган фіскальної служби у встановлений законодавством строк [1].

Для оптимізації податкових розрахунків та зниження податкових ризиків підприємства необхідно проводити аналіз інформаційної податкової бази. Податковий аналіз, виступаючи споживачем інформаційних даних, повинен виявити переваги і недоліки діючої системи інформації, сприяти її застосуванню для досягнення цілей організації, дозволяючи при цьому досягати цілей кожної з існуючих в організації систем обліку.

Податковий аналіз повинен проводитися, дотримуючись певної послідовності.

На думку Мельник О.В., на першому етапі податкового аналізу досліджуються податкова система в цілому та її окремі елементи, визначаються темпи зростання платежів по кожному з податків, їх динаміка, акцентується увага на тих податках і зборах, у динаміці яких відбулися зміни, визначаються причини цього. На другому етапі оцінюється відносно податкове навантаження на підприємство, яке показує якісну та кількісну характеристику впливу оподаткування на підприємство. Третій етап полягає у визначенні заборгованості підприємства за податками і зборами та порівняння заборгованості по роках із моменту її виникнення. На четвертому етапі здійснюється пошук шляхів мінімізації з використанням податкових пільг [2].

Барабаш Н.С., Никонович М.О. виділяють чотири етапи податкового аналізу: 1. Аналіз абсолютного податкового вантаження на підприємстві. 2. Аналіз відносного податкового навантаження на підприємстві. 3. Аналіз заборгованості підприємства за податками і зборами. 4. Аналіз упущеної вигоди мінімізації податкових платежів [3].

Легостаєва О.О., Лисьонкова Н.М. виокремили складові податкового аналізу. I. Факторний аналіз податкових платежів. II. Аналіз структури і динаміки податкових платежів. III. Аналіз податкового навантаження підприємства. IV. Аналіз податкової заборгованості підприємства [4].

На нашу думку, послідовність здійснення податкового аналізу залежить від специфіки діяльності суб'єкта господарювання. Доцільно виділити три етапи:

1. Організаційний – уособлює оцінку існуючої системи оподаткування господарюючого суб'єкта: загальний аналіз і розгляд елементів системи оподаткування економічного суб'єкта; визначення основних чинників, що впливають на податкові показники; оцінка методики нарахування податкових платежів; оцінка документообігу та вивчення функцій і розподіл повноважень

служб і виконавців, відповідальних за нарахування і сплату податків; попередній розрахунок податкових показників економічного суб'єкта.

2. Основний – передбачає аналіз податкової інформації, порівняння з періодом попереднього року, визначення основних факторів впливу на податкове навантаження підприємства, чинники, які впливають на прибутковість або збитковість підприємства, розрахунок планових показників діяльності підприємства (собівартість, податкові платежі, навантаження тощо). Особливу увагу потрібно приділити аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом в розрізі податків та зборів.

3. Підсумковий – узагальнюються результати податкового аналізу щодо правильності оподаткування. На підставі проаналізованої інформації виявляються ризики за певний період та приймаються управлінські рішення щодо оптимізації податкових розрахунків.

Отже, податковий аналіз можна ідентифікувати як комплексне вивчення податкової інформації підприємства за певний період, оцінка правильності оподаткування окремими податками та відображення у податковій звітності з метою виявлення ризиків за відповідний період та пошук альтернативних варіантів для вирішення проблемних питань. Виокремлені етапи здійснення податкового аналізу є невід'ємними для прийняття виважених управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Лега О. Використання податкової інформації у розрахунках з бюджетом. *Agricultural and Resource Economics : International Scientific EJournal*. 2017. Vol. 2. No. 3. Pp. 63–74. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/318/1/120-279-1-SM_Стаття.pdf. (дата звернення 28.01.2022).
2. Мельник О.В. Податковий аналіз як інструмент податкового менеджменту сільськогосподарського підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 14. С. 207-210. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/42.pdf> (дата звернення 28.01.2022).
3. Барабаш Н.С., Никонович М.О. Податковий аналіз: зміст та особливості розвитку. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92423/31-Barabash.pdf?sequence=1> (дата звернення 28.01.2022).
4. Легостаєва О.О., Лисьонкова Н.М. Податковий аналіз як складова оптимізації податкової політики підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 55. С. 50-58. URL: http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/761/1/VETP_2016_55_50_58.pdf (дата звернення 28.01.2022).

